

Spelemannslaget

De frilynde

25-ÅRS JUBILANTEN SPELEMANNSLAGET DE FRILYNDE

Spelemannslaget **De Frilynde** ble stiftet i 1981, og feirer i år 25-års jubileum. I den anledning har vi gitt ut denne CD-plata. Den skal være en del av spelemannslagets egen markering av jubiléet, og den skal være et uttrykk for det som spelemannslaget står for i dag.

Av de som startet laget er ennå **Helge Slyngstad**, **Bjørn Sæves** og **Oskar Fevåg** med. I begynnelsen var **Bjørn Sæves** både formann og musikalsk leder.

Formenn i perioden har vært:

Bjørn Sæves
Helge Slyngstad
Hans Bakken
Jo Ragnar Finserås
Lene Meum, som er styreleder i dag.

Jostedølen **Hans Bakken** er den som har hatt lengst tjenestetid i det vervet.

Musikalsk leder i laget i disse 25 årene har vært:

Bjørn Sæves, to perioder
Arne Nordskaug
Ole Kristian Graav
Nils Seland, som er musikalsk leder i dag.

Vi har tatt med et sitat fra boken «Folkemusikk og folkemusikkutøvarar i Norge», der spelemannslaget **De Frilynde** står omtalt:

«Det var i 1980 at noen av oss kom sammen for å spille litt danse- og folkemusikk på fele og trekkspill. Vi syntes det låt så bra at vi ble enige om å møtes på nytt neste uke. Vi visste ellers at det var flere som spilte på fele og hadde vært med i leikarringer og hadde en viss bakgrunn i dette miljøet. De fleste som ble med var innflyttere fra Vestlandet, Trøndelag og fra Gudbrandsdalen. Arne Nordskaug med trekkspill lærte oss mange låter fra Follo-distriktet, og laget ble enige om å spille mange av disse låtene. Helge Slyngstad og Hans Bakken var de første som drog i gang laget. Ski kommune skaffet oss gratis øvingslokale. Først på Vevelstad gård i en gammel peisestue. Denne gården brant ned, og siden fikk vi benytte klasserom på Langhus gamle skole.»

I det siste har øvelsene stort sett vært på Hebekk skole i Ski, og på Heer skole i Drøbak. Reportoaret i dag spenner fra vanlig gammel-dans, ulike former for pols, og til swing- og tango-låter.

Vårt motto er at alle som har lyst skal få bli med. Det skal alltid være plass for nye medlemmer.

Laget har i dag ca 20 aktive medlemmer, som opprinnelig kommer fra hele Sør-Norge, men som nå er bosatt i Oslo eller i Follo-regionen. Siste tilskudd til laget, Mary Seim, har nylig flyttet hit fra Minnesota, USA.

Det er i alt 19 medlemmer i alderen frå 11 til 82 år - med ansiennitet fra 2 måneder til 25 år i laget - som har vært med på denne plateinnspillingen.

De fleste låtene på plata blir spilt av hele laget. Vi har også med noen låter som en mindre gruppe fra laget spiller, den såkalte polsgruppa.

Barnegruppa er et viktig innslag i laget. Den blir ledet av **Marion Løsnes**. De har spilt inn tre låter som er med på plata.

Disse er med på innspillingene:

På fele: **Nils Seland**, **Hilde Tannum**, **Marion Løsnes**, **Mary Seim**, **Magnar Graav**, **Oskar Fevåg**, **Geir Smolan**, **Helge Slyngstad**, **Leif Holst**, **Jostein Finserås**, **Tuva Finserås**, **Sigrid Ruyter Smolan**, **Håkon Holmen**, **Richard Brath D'Cruz**.

På trekkspill: **Egil Hammermo**, **Finn Smeds-rud**, **Jo Ragnar Finserås**.

På gitar: **Lene Meum**.

På kontrabass: **Sigurd Gjerde**.

Andre aktive medlemmer i laget, som ikke er med på plateinnspillingen:

Bjørn Sæves, **Norman Samuelsen**, **Tom Simonsen**, **Stein Kvist**, **John Nordum**.

Litt om låtene:

1. Bryggerhusen

Stegvals i form etter Arne Norskaug og arrangert av Vegar Vårdal. Slåtten er kjent fra flere kanter av landet. Lars Thomsgård fra Hornindal i Nordfjord spilte en variant av valsen etter Kjellstad-Per.

2. Skotsk etter Sigurd Biløygard

Skotsk blir ofte brukt om polka i Gudbrandsdalen.

3. Vals etter Johan Skredderstugun, Dovre

Arrangementet er av Magne Bøe.

4. Reven, rotta og grisen

Reinlender. Spilt av barnegruppa ledet av Marion Løsnes, med Jostein Finserås, Tuva Finserås, Sigrid Ruyter Smolan, Håkon Holmen og Richard Brath D'Cruz.

5. Reinlender No. 4 i «Dans ropte fela»

Denne reinlenderen står på trykk i et av heftene i serien «Dans ropte fela», som ble gitt ut av K. J. Hanssen tidlig på 1900-talet.

Dag Vårdal skaffet oss disse opplysningene om kilden: «Dans ropte fela» er en samling av 10 hefter med «Norske folkedanse» som kom ut på Haakon Zapffes Musikforlag, Oslo, etter plate-numrene å dømme i årene 1904 - 1910. I alle fall noen av heftene kom ut i flere opplag.

Dette musikkforlaget gav også ut flere liknende hefter, eller musikaler med folketoner, slåtter og annen dansemusikk på starten av 1900-tallet.

Slåttene har ikke kildeanvisning men i alle fall et par av dem er angitt komponert av K. J. Hanssen. Noen få har eget navn som undertittel (som «julemoroa», «skal være over hundred aar» o. lign.) Det virker som det meste ellers er tradisjonstoff som K. J. Hanssen har satt 2. stemme til. Flere av slåttene finner vi i alle fall igjen i andre tradisjonssamlinger fra Østlandet og på plateutgivelser med tradisjonsmusikk.

6. Hans Johansens Hambor'

Hamborgar spilt i form etter Sigurd Fjeldstad, Holt i Aust-Agder (1903-1984). På Sørlandet ble polkaen kalt for hamborgar (hambor) eller trippar. I motsetning til den østlandske 2-delte polkaen, danset en her i en jevn 4-delt småtrippende rytme. Sigurd Fjeldstad var en av de beste folkemusikkildene på Agder.

7. Hirisjøvalsen

Komponert av Anton Amundgård fra Fron og arrangert av Jens Horn.

8. Placid Lake Waltz

Mary Seim laget denne slåtten på besøk hos venner på en hytte nord i Minnesota. Vertskapet fei-

ret 30-års bryllupsdag, og inspirert av den vakre utsikten ved innsjøen der satt Mary på en tømmerstokk og spilte på en liten kinesisk enrader. Valsen er bl.a. på det faste repertoaret til Twin Cities Hardingfelelag i Minnesota. Spilt av Mary Seim på hardingfele og Sigurd Gjerde, gitar.

9. Blind-Ola

Tradisjonell reinlender.

10. Merrapolsen

Originaltittel: «Lensmann' hadd'ei gråskimla merr». Pols fra Trondheim. Nedskrevet av Ludvig M. Lindeman på 1800-tallet i heftet: «Norske Fjeld Melodier» med arrangement for piano. Fra Eva Hov, Spelemannslaget i BUL-Nidaros i Trondheim, arrangement laget av medlem i De Frilynde, Hilde Tannum. Spilt av Hilde Tannum, Marion Løsnes og Nils Seland.

11. Masurka fra Frogn

Ole Hansen Dal og sønnene hans fra Frogn hadde sitt musikalske virke midt på 1800-tallet. Alt tyder på at de komponerte mye selv. Dalmusikken ble et begrep, og var mest preget av ensemblespill og klassisk tilsnitt – gjerne kalt «storgårdsmusikk». De Frilynde opererer mer i en tradisjonell gammeldans-rytme, og dette preger vår innspilling. Arrangementet er laget av medlem i laget, Stein Kvist.

12. Trippar fra Åseral

Polka blir ofte kalt trippar på Sørlandet. O. M. Sandvik skrev opp denne etter Lars Mjåland fra Åseral i Vest-Agder først på 1920-tallet. Arrangement av Vegar Vårdal. Spilt av barnegruppa ledet av Marion Løsnes, med Jostein Finserås, Tuva Finserås, Sigrid Ruyter Smolan, Håkon Holmen og Richard Brath D'Cruz.

13. Reinlender fra Øksendal

Dette er trolig Øksendal i Sunndal kommune, Nordmøre. Formen er etter Johan Brakstad og arrangementet av Vegar Vårdal.

14. Vals etter Martin Bæk

Tidligere medlem av laget, Øystein Amundsen har laget arrangement til denne tradisjonsslått fra Hedmarken.

15. Den Puken spelte da Gru-e-kjerka brann

Finnskogpols etter Jon Østhaug (1886-1963) Puken er navnet som ble brukt på Fanden eller «Hin-mannen», og tittelen viser til den tragiske kirkebrannen i Gru-e i 1822 da 116 mennesker omkom. Finnskogpolsen har et kjennemerke med den korte treeren i takten, og skiller seg dermed fra polsen som blir dansa i Røros-traktene. Arrangement Vegar Vårdal. Spilt av Hilde Tannum, Marion Løsnes og Nils Seland.

16. Galopp fra Sør-Fron

Tradisjonell polka fra Gudbrandsdalen. Skotsk/galopp er polkatyper preget av to-takten.

17. Reinlender etter Anton Norskaug

Fra Anton Norskaug fra Kroer i Ås vokste det opp et rikt folkemusikkmiljø. Norskaug-familien hadde uvanlig sterke musikalske evner. Anton var respektert sanger og dyktig felespiller. Sønnene Andreas og Arne førte arven videre. Arne (1916-1992) spilte både trekkspill og fele, og var med på å starta spilemannslaget De Frilynde i 1981. Denne reinlenderen er arrangert for laget av mangeårig medlem Kåre Kjelkenes, Skiptvet. Vegar Vårdal har senere gjort noen endringer i arrangementet.

18. Pols etter Johs. Ingebrigtsvoll

Tradisjonell pols fra Rørostraktene. Spilt av Hilde Tannum, Marion Løsnes og Nils Seland.

19. Gammal vals

Etter Sigurd Bjørnstad. Denne valsen fins i den gamle notesamlingen «Dans ropte fela», som er omtalt under nr 5.

20. Reinlender i A-dur

I form fra Espedalen. Arr. Vegar Vårdal.

21. Kommer nå, våren

Tekst og melodi av Stein Ove Berg. Sang ved Nils Seland.

22. Reinlender

Etter Svein Nymo, Målselv i Troms. Spilt av barnegruppa ledet av Marion Løsnes, med Jostein Finserås, Tuva Finserås, Sigrid Ruyter Smolan, Håkon Holmen og Richard Brath D'Cruz.

23. Ottadalsmazaruka

Tradisjonell masurka fra Gudbrandsdalen.

24. Gammel-Ola

Reinlender nr. 1 etter Ole Englund. Kilde: Torbjørn Bekkelund, Bjonerroa ved Ransfjorden. Ole (Nilsen Tossenhaugen) Englund (1864-1961) var født i Søndre Land, men flyttet til Smedrud på østsiden av Sperillen i 1910. Arrangement av Gudmund Hval, Hadeland Spilemannslag – bearbejdet av Vegar Vårdal i 2005. De Frilynde har satt sitt eget preg på rytme og dynamikk i denne framføringen.

A black horse is pulling a carriage on a paved street. The carriage is filled with people, including a man in a blue jacket and a woman in a pink jacket. The background shows trees and a bright sky.

1. Bryggerhusen	1.48
2. Skotsk etter Sigurd Biløygard	2.11
3. Vals etter Johan Skredderstugun	3.04
4. Reven, rotta og grisen	1.52
5. Reinlender No. 4 i «Dans ropte fela»	2.31
6. Hans Johansens Hambor	1.43
7. Hirisjøvalsen	2.26
8. Placid Lake Waltz	2.04
9. Blind-Ola	1.59
10. Merrapolsen	2.10
11. Masurka frå Frogn	2.18
12. Trippar fra Åseral	2.02
13. Reinlender frå Øksendal	2.40
14. Vals etter Martin Bæk	2.58
15. Den Puken spelte da Grue-kjerka brann	1.36
16. Galopp frå Sør-Fron	2.12
17. Reinlender etter Anton Norskaug	2.36
18. Pols etter Johs. Ingebrigtsvoll	2.09
19. Gammal vals	2.23
20. Reinlender i A-dur	2.48
21. Kommer nå, våren	2.25
22. Reinlender etter Svein Nymo	1.48
23. Ottadalsmazurka	2.08
24. Gammel-Ola	2.02